

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ APARE DUMINECA ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe " de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 fr.
" " " " pe " an 7 "

Manuscrisele se adresează redacțiunii
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
rire și inserțiuni administrațiunii „Tipo-
grafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicații oficiale, concurse,
edite etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor. de aci în sus 12 cor.

Amintiri

George Cătană

La teologi tot pe timpul acela era profesor actualul protopresbiter al Caransebeșului Andreiu Ghidiu. Dănsul punea mare fond pe studiile practice. Tinea cu teologii comitet și sinod parohial, pertracta socoșile bisericesti, preliminarul bisericii și al cultului cu repartitia lui; le arata toate în praxă; protocolul de eshibite și cel de espediție, protocolul de circulare și altele și altele. De multe ori se întindeau discuții interesante și aprinse asupra cutărui obiect și d-l profesor le clarifică lucrul, le lumina vederile arătându-le cum e bine și cum trebuie să porceadă.

Statutul organic îl cernia cu deamăruntul așa, că teologii din cursul al III-lea ieșiau cu cunoștințe practice bogate și înrau astfel pregătiți în viața practică. Nu știu cum va fi acum, dar atunci era așa, și era bine. Aveau tot dreptul bunii noștri profesori când afirmau, ca teoria fără praxă puțin face, dar dacă sunt amândouă, ele se întregesc una pe alta, se completează, și omul care și le câștigă pe amândouă devine om practic, om de valoare.

Eu după ce absolvai pedagogia eram plin de ambiții, voiam să devin dascăl bun, să mă perfecționez mereu în noaua mea carieră, căci cunoșteam că multe multe cunoștințe îmi lipseau, eram nedepriș cu viața practică și-mi trebuiau vederi largi, orizonturi luminoase. Adeseori luam:

băta în mână,
traista în spate
mai fârtate
și la drum.

Calătoriam pe la colegi să vad ce fac dânsi și cum fac. Vedeam la ei ce-i bine și ce-i rău, și în școala mea țineam ce aflam bun și eliminam părțile slabe. Căci numai la alții observi mai bine greșalele, scaderile. Ale tale scaderi nu le prea observi, așa e făcut omul. Dar eu le cântăriam bine și făceam zilnic experiențe, căci îmi era școala plină de copii.

Odată merg la un coleg în timpul prelegerilor. Din coridor aud că elevii rostiau în cor vocalele în limba maghiară așa:

A, a, a: Zöld az ugorka.
Á, á, á: János éj soká.
E, e, e: Magás a jegenye.
É, é, é: Savanyú a lé.
I, i, i: A rozs gyermek ri.
Ó, ó, ó: Drága a szép ló.
Ö, ö, ö: Hull a jégeső.
U, ú, ú: Van nagy és kis betű.
Ü, ü, ü: Hasznos zikk' a tü.

Ami răs mult, căci chiar atunci mi-a picat în minte ce-mi povesti-se fostul meu dascăl, cum învăța dânsul ca școlar nice vocalele în limba română.

Spre curiozitate le dau aci, după spusa dânsului.

A, a, a: Pacea până când va sta
Noi cu toți ne-om bucura,
Și vom cânta i, a, a, a.

E, e, e: Doar ne miluește-ne
Și de ran fereste-ne
Când bun dăruiește-ne e, e, e.

I, i, i: Pacea în lume până va fi
Noi cu toți ne-om veseli
Și vom cânta i, i, i.

O, o, o: Doar ne pacea ține-o
Pânea zilnic dăne-o o, o, o.

U, u, u: Bună primăvara fu
Bună vara se făcu u, u, u.

Apoi vocalele după așa:

Ai, ai, ai: Tata meu doarme la cai
În grădina cu nădai, ai, ai, ai.

Oi, oi, oi: Frate-mio doarme la oi
Cu capu pe mușuroi
Cu ochii zgâți la oi, oi, oi.

Ui, ui, ui: Iacat-o că nu-i
Pune-ți poșta în cui, ui, ui, ui.

Și aci fostul meu dascăl mai adăuga:

Ui, ui, păhărelu-i cât un cui
Când îl pui la gură nu-i, ui, ui, ui.

Fixez aceste lucruri, mai mult ca un document al timpurilor trecute, pentru că îmi zic eu: Cine știe dacă și aceste lucruri nu vor fi de ceva folos aceluia, care merit va fi să serie când-va istoria școalelor noastre.

Valeădieni în 12/25 Noemvre 1917.

Ș T I R I

Rector al universității din Cernăuț a fost ales savantul profesor al facultății teologice de acolo Dr. Vasile Tarnavski.

Examen. Stipendistul nostru Pavel Grecu a obținut cu distincție diploma de agricultor la academia de economie din Magyaróvár.

Profesori noi. Consistorul diecezan a angajat pe absolventul academiei agronomice din Magyaróvár,

Pavel Grecu de profesor de științele economice, iar pe absolventul facultății de literă din Budapesta Silviu Te-posu de profesor de istorie la institutul nostru pedagogic.

Schimbare în clerul militar. Preotul George Adam din Voislova a fost chemat la armată, iar preotul Cornel Jurca din Oravița-română a fost absolvat dela serviciul militar.

† **Gherasim Serb**, notar pensionat, asesor referent în Consistorul din Arad a încetat din viață în 17,30 Iunie 1918 în al 72-lea an al vieții sale. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată!

Direcțiunea școlii civ. gr. or. rom din Arad invită părinții, cari ar dori să-și ducă fetele lor la internatul școlii civ. rom. din Arad, să se anunțe la direcțiunea numitei școlii, ca să se poată face preparativele pentru deschiderea internatului. Procurarea alimentelor între împrejurările de astăzi e mult mai anevoioasă și așa părinții, cari vor dori să-și ducă fetițele lor la școala din Arad să se anunțe cât mai curând. Condițiunile de primire se vor fixa mai târziu și se vor conforma anunțurilor, dar bineînțeles — fiind scopul internatelor noastre de a avea cât mai multe femei române parte de carte — vor fi cât se poate mai moderate. Anunțurile sosite prea târziu nu vor fi luate în considerare.

Steagurile și îmbrăcămintea. Un ziar din Germania se ocupă cu lipsa de postav, și în genere cu lipsa materialului de îmbrăcămintă, și este de părere, că steagurile ar putea fi întrebuințate ca material de haine. Nici după cele mai mari învingeri — zice foaia germană — nu se mărește bucuria poporației prin arborarea drapelului. Precum ne-am deprins cu lipsa de clopote, așa ne putem împăca și cu lipsa steagurilor.

Moartea unui scriitor. Aproape de satul său natal Alpel, în Krieglach din Stiria, a încetat din viață cunoscutul scriitor austriac Petru Rosegger în etate de 75 de ani. Născut din părinți țărani săraci, a crescut în mijlocul groutăților. Era calfă de croitor, când-a început să se distingă prin povestirile și versurile sale. A întemeiat apoi ziarul Der Heimgarten, înainte cu vre-o 30 de ani, foarte răspândit. Apare și astăzi. Rosegger este unul dintre marii scriitori ai țărânimii. Lucrările lui numeroase sunt traduse în toate limbile culte.

Prea Venerat Cler! Subsemnatul voește să publice în curând o broșură intitulată „Călăușa preotului în viața și activitatea sa zilnică,” care va cuprinde: Regulele bunei cuviinți, indegetări și sfaturi practice, privitoare la activitatea publică și particulară a preotului, la modul conversării și ținutei sale în biserică, pe stradă, în adunări publice și în societate ș. a. Spre a putea tipări această broșură are lipsă mai ales de sprijinul benevol al prea Veneratului cler. De aceea subsemnatul se adresează respectuos către Prea Venerabilul Cler din Ungaria și Transilvania cu rugămintea să binevoiască a abona această cărticică. Ori ce anunț de abonare să se adreseze subsemnatului. Cu mulțumită și deosebită stimă: Aurelian Tăutul, preot ort. rom., Suceava, Bucovina strada armenască Nr. 9.

Recvirarea recoltei. Cu ordinațiunea sa Nr. 2490 guvernul a recvirat în interesul hrănirii obștești întreaga recoltă a bucatelor din anul acesta. Acum a apărut o ordinațiune nouă, care stăvarește măsura (porția) ce este a-se lăsa producătorului pentru fiecare membru al familiei. Anume producătorului și oricărui lucrător de pământ, bărbat și femeie, trecut peste 15 ani, i-se lasă din grâu, săcară, sau din orz câte 15 chigr. de cap, iar lucrătorilor sub 15 ani, bărbați și femei, și altor membri ai familiei, 12 chigr. la lună. Tuturor celorlalți cetățeni le com-

pete la zi 240 grame făină. Pentru trebuințele economice se lasă sau se permite a-se cumpăra numai atâtea bucate cât este de trebuință pe seama lucrătorilor, îngrășatul vitelor sau pentru sămănat, sau cât fac compețițele, ce au credincioșii ale da preoților sau învățătorilor ș. a. De sămăntă se lasă după un jugher catastral 100 chigr. orz, 90 chigr. ovăs; 90 chigr. măzeriche; 20 chigr. mălai marunt. — Pentru un cal de tovară la an 7 măji metrice de ovăs, pentru un cal de prăsilă 12, iar pentru mânzi sub 2 ani 3 măji metrice de ovăs. Pentru îngrășatul porcilor nu se poate folosi orzul și ovăsul. Porțiunile de porumb ce se pot folosi pentru îngrășatul vitelor se vor fixa mai târziu. Pentru nutrirea galițelor numai rămășițele dela treierat se pot folosi; sămăntă însă nu.

Notă oficială

Nr. 1957 E. ex 1918.

Societatea regnicolară „Crucea roșie” din Budapesta lansează următorul apel:

În al patrulea an al groaznicului război mondial a răsărit în sfârșit în orient soarele păcii, aducând cu sine fericita clipă a eliberării fraților noștri cari au căzut în prinsoare dușmană.

Cu această pace a început reîntorcerea acelor soldați eroi, cari — întru apărarea patriei și a căminului lor — luptând până la extrem, au căzut în mâinile dușmanului și ani de-a rândul au mâncat pâinea amară a robiei, departe de cei scumpi ai lor.

Împrejurările de obște cunoscute au pus la grea încercare pe cetățenii noștri prizoneri prin mijloacele grele de circulațiune și de trai, îngreunându-le astfel calea întoarcerii acasă.

Soldații noștri cari au suferit lungul chin al robiei și au sosit acasă zdrobiți de oboselile drumului trebuie să-i facem, ca să simtă de cu bună vreme călduroasă dragoste a patriei și recunoștința nemărginită ce le-o datorăm.

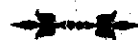
Ajungerea acestui scop și la pus de cel mai urgent societatea „Crucea roșie” a cărei putere materială însă — în urma războiului ce bântue deja de patru ani — e pusă la grele încercări.

De aceea apelează la toți cetățenii noștri și în special la conducătorii lor, ca să o ajute prin contribuiri benevole la ajungerea scopului, trimițând sumele datorite la adresa: A magyar szent korona országainak vöröskereszt egylete, Budapest.

Îndatorăm deci toate Oficiile protopresbiterale și parohiale să sară în ajutorul acestei societăți umanitare îndemnând pe credincioși, ca să contribuie fiecare după puterile sale, spre a putea alina suferințele celor ce s-au jertfit și au suferit pentru noi.

Caransebeș, în 23 Mai 1918.

Consistorul diecezan

Nr. 3098 1918

Colecta pentru orfani

Cătră On. oficii parohiale din parohiile, unde încă nu s'a încheiat și trimis colecta pentru orfani.

Voind a încheia colecta pentru orfani, îndatorăm prin aceasta toate oficiile parohiale din comunele, unde încă nu s'au încheiat și trimis,

ca în timpul cel mai scurt să o facă, încheie și să trimită rezultatul la cassa cons.; unde nu s'a obținut, decât un rezultat mic, acolo la sărbătoarea *Sfântului Ilie* sau la altă sărbătoare din vara anului 1918 să se poarte în scopul acesta un *disc special* și suma incursă cu cea colectată să se trimită aici cel mult până la 1 Septembrie. Atragem atențiunea asupra faptului, că despre această colectă se va compune, când împrejurările vor admite, o broșură, și astfel se vor prezenta rău înaintea vitorimei acei preoți, cari nu și-au făcut datorința și acele comune, unde pentru acest scop umanitar nu s'a colectat nimic în aceste zile, când poporul are bani mai mulți ca oricând altă dată. Așteptăm deci, ca toți să-și facă datorința.

Caransebeș 20 Mai 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

5—5

Licitațiune minuendă

Pe baza actului Ven. Consist. diecezan dtto 22 Decembre 1917 Nr. 7970 B. ex 1918 se escrie licitațiune minuendă, pentru demolarea bisericii vechi din comuna **Nicolințul-mare** pe ziua de 24 Iunie (7 Iulie) 1918 la 2 ore p. m.

1. Prețul de exclamare: 6000 coroane.

Doritorii de a lua în întreprindere demolarea își pot lua informațiuni la comitetul parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a decide asupra ofertelor și a licitațiunii, că adevărat cui să se dea în întreprindere demolarea.

Comuna bisericească nu supoartă diurne sau spese de călătorie licitanților.

Nicolințul-mare din ședința comitetului parohial ținută în 27 Mai 1918.

Teodor Petrica
preș. com. par.

Silviu Iordan
not. com. par.

În conțelege cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

3—3

Concurse.

Pe baza ordn. consist. dtto 25 Octombrie 1917 Nr. 6787 B. ex 1917 se escrie concurs pentru ocuparea postului de *paroh* la parohia de clasa I. rămasă vacantă în **Sân-Mihai** după moartea preotului George Suciuc cu termen de concurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 33 jugere 532□ după cari alesul va solvi toate dările.

2. Stolă și birul parohial uzitat.

Concurenții au să dovedească, că sunt cvalificați pentru parohii de clasa I. Concursele instruate conform „Regulamentului pentru parohii“ fiind adresate comitetului parohial din comuna **Sân-Mihai** se vor subșterne Prea On. Oficiu protopresbiteral în **Vêrșet**.

Concurenții au să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică cu prealabila învoire a Prea On. Domn protopresbiter **Traian Oprea** din **Vêrșet** spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare, dar nicidecât nu în ziua alegerii.

Sân-Mihai, din ședința comitetului parohial gr. or. rom., ținută la 3 Decembre 1917.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* protopresbiter.

2—3

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din **Vlaicovet**, protopresbiteratul **Vêrșetului** se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 1000 cor., plusul întregire dela stat.

2. Pentru conferințe și adunarea generală 30 cor.

3. Pentru scripturistica 15 cor.

4. Dela înmormântări unde va fi poftit 2 cor.

5. Dela parastase 1 cor.

6. Cvarțir în natură cu grădină de legumi.

Alesul învățător este îndatorat, pe lângă instruirea școlară, a cerceta regulat sf. biserică, a conduce tinerimea școlară la sf. biserică la toate slujbele dumnezești a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești și în fine a îndeplini agendele scripturistice de notar ale comitetului și sinodului parohial.

La acest post sunt preferiți aceia, cari pot înființa și conduce cor bisericesc.

Postul e de ocupat în 1 Septembrie a. c.

Sistându-se al doilea post învățătores, nou alesul învățător este obligat a instrua toate clasele (I—VI). Recurenții au a-și subșterne petițiile Prea On. Oficiu protopresbiteral ortodox român din **Vêrșet** și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua alegerii.

Vlaicovet, din ședința comitetului parohial, ținută la 21 Mai 1918.

2—3

Ștefan Perian
preș. com. par.

Vasilie Iova
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* m. p. protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *învățătoare* dela școala confesională ort. română din comuna **Volvodinț** aparținătoare protopresbiteratului **Vêrșet** se publică concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 1200 cor., eventualul plus de salar e asigurat prin ajutor de stat;

2. Pentru participarea la adunarea generală și la conferințele învățătorilor 30 cor.

3. Scripturistica 15 cor.

4. Cvarțir în natură cu grădină de legumi.

Învățătoarea e îndatorată, pe lângă instruirea școlară, a propune feteilor lucrul de mână, a cerceta regulat sf. biserică, unde va conduce și supraveghia tinerimea școlară încredințată ei.

Recurentele au să și substearnă petițiile, ajustate conform prescrișelor, Prea On. oficiu protopresbiteral din Vêrșet.

Voivodint în 27 Mai 1918.

Ioan Alfordescu m. m.

Mihail Simu m. p.

paroh, pres. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: **Traian Oprea**, protopresbiter. 3—3

De la Fundațiunea Gozdsu

Nr. 79 F. G.

Concurs

Pentru conferirea de burse din fundațiunea Gozdsu pe anul școlar 1918/1919 la universități, facultăți, școale superioare și școale medii se publică următorul concurs:

Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezătorilor, provăzuit cu elăzuța parohului concernent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază la vre-un institut public de învățământ din patrie, spre care scop studentii dela școalele medii să prezintă atestatul școlar despre sporul în studii în anul școlar 1917/1918, iar cei dela universități și facultăți indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că averea proprie a părinților nu e deajuns să acopere toate cheltuielile împreunate cu studiul, spre care scop să preducă atestat dela direcțoria politică concernentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscris de protopopol concernent.

2. Dacă concurentul a intrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală în cursul intervalului de timp, când n'a cercetat studiile.

3. Concurentul să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde vchiește să continue studiile, precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Cu ocaziunea conferirii burselor vor preferiții tinerii cari își aleg cărierile practice, a căror îmbrățișare este mai mult reclamată de urmările dezastruoase ale războiului, asădara tinerii, cari se înscriu la facultăți pentru științele economice, la școale superioare de industrie, la academii de comerț și agronomie, veterinar etc.

5. Doi frați nu pot beneficia în aceeaș timp de bursă și din motivul acesta nici un petent, care e frate cu vre-unul din bursierii actuali ai fundațiunii, ntr va fi împartășit de stipendiu.

Bursele pentru străinătate se acordă numai palângă obținerea concesiunii ministeriale!

7. Petițiunile defectuos instruate sau sosite după termin, nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petițiune locul și posta ultima, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

9. Petițiunea instruată cu toate documentele sus-amintite este a se adresa, cătră reprezentanța fundațiunii Gozdsu și a se trimite la cancelaria, fundatiională în Nagyszeben, Strada Fleischer Nr. 45, până la 18/31 Iulie 1918.

10. Spre orientare se observă, că din fundațiunea Gozdsu numai tinerii pot beneficia de burse, deci petițiunile elevelor nu vor fi luate în considerare.

Toți bursierii actuali sunt poltiți ca până la terminul menționat să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1917/1918, căci altcum li se va sista bursa, respective ajutorul de care au beneficiat până acum.

În adresa de justificare să se arate numărul rezoluțiunii prin care li-s'a votat bursa pe anul școlar trecut.

Bursierii militari în răz viciu militar sunt recercați a produce pe lângă indexul, respective atestatul despre studiile făcute până acum, și atestat de serviciu dela autoritatea militară concernentă, din care să se facă evident timpul petrecut la armată, dacă nu e dovăzuit, să se constată, că de prezent sunt în serviciu militar, ci e necesar să se indice, de când au intrat sub drapel.

Cu ocaziunea înaintării petițiilor de justificare, aceea dintre bursierii vechi, cari sunt militari și au obținut concediu pentru continuarea studiilor intrerupte, au să dovedească rangul primit la miliție și beneficiile date de erariul militar pe timpul studiilor universitare.

Din ședința reprezentanței fundațiunii Gozdsu, ținută în Budapesta, în 16/20 Martie 1918.

Vasilie Mangra
arhiepiscop și mitropolit.

Gheorghe Comșa
secretar.

1—3

Mersul trenurilor

(Valabil din 1 Mai 1918)

Pleacă:

Cătră Temesvár (Timișoara)	personal	9:45
"	accelerat	5:43
" Budapest (Budapesta)	personal	4:57
" Orsova	personal	11:16
"	accelerat	10:33
" Hâtszeg (Hateg)	personal	11:30
" Bauczar (Boutar)	personal	6:20

Sosește:

Dela Temesvár (Timișoara)	personal	10:50
"	personal	9:56
" Budapest (Budapesta)	accelerat	10:28
" Orsova	accelerat	5:23
"	personal	4:40
" Hâtszeg (Hateg)	personal	4:30
" Bauczar (Boutar)	personal	6:20

Unde mijloacele sunt subliniate începând din timpul dela 6 ore seara până la 6 ore dimineața.